

Doc.: GA36/LC36/REP/10/tr

RAPOR*

KEİPA VE AVRUPA PARLAMENTOSU ARASINDAKİ İŞBİRLİĞİNİN GELİŞTİRİLMESİ

Raportör: Sn. Asaf Hajiyev, Komisyon Üyesi, Azerbaycan

* *Rapor Metni Hukuki ve Siyasi İşler Komisyonunun 13 Ekim 2010 tarihinde Brüksel'de yapılan Otuz Altıncı Toplantısında müzakere edilmiş ve 3 Kasım 2010 tarihinde Trabzon'da yapılan Otuz Altıncı Genel Kurul'da onaylanmıştır.*

I. GİRİŞ

1. Hukuki ve Siyasi İşler Komisyonu 21 Nisan 2010 tarihinde Dures'te yapılan Otuz Beşinci Toplantısında, "KEİPA ve Avrupa Parlamentosu arasındaki İşbirliği Çerçevesi" hakkındaki 76/2004 sayılı KEİPA Tavsiye Kararı'nın izlenmesi hususunun ele alınmasının yerinde olacağı görüşüne vardı.
2. Bu itibarla, 13-14 Ekim 2010 tarihinde Brüksel'de yapılacak Otuz Altıncı Komisyon toplantısı, Kasım 2010'da Trabzon'da düzenlenecek Otuz Altıncı Genel Kurul'da yapılacak görüşmeler için Rapor ve Tavsiye Kararı'nın hazırlanması amacıyla "Karadeniz Ekonomik İşbirliği Parlamenter Asamblesi ve Avrupa Parlamentosu arasında İşbirliğinin Geliştirilmesi" konusuna ayrıldı.
3. Bulgaristan, Gürcistan, Yunanistan, Romanya, Rusya ve Türkiye ulusal delegasyonları Rapor'a katkıda bulundu. Ayrıca, KEİPA Uluslararası Sekreteryası tarafından ilgili İnternet kaynakları aracılığı ile başvuru materyalleri temin edildi.

II. KEİPA VE AVRUPA PARLAMENTOSU ARASINDA İŞBİRLİĞİNİN PEKİŞTİRİLMESİ

4. 13 Aralık 2007 tarihinde Lizbon'da imzalanan Avrupa Birliği Antlaşması ve Avrupa Topluluğu Kurucu Antlaşması'nı tadil eden Lizbon Antlaşması 1 Aralık 2009 tarihinde yürürlüğe girerek Avrupa Birliği'nin kurumsal yapısına bir takım değişiklikler getirdi ve Birliğe gelecekteki küresel güçlüklerle karşı karşıya gelmek için gerekli yasal çerçeve ve araçları sağladı. Lizbon Antlaşması AB'yi daha demokratik, etkin ve şeffaf kılmaktadır. Vatandaşlara ve parlamentolara Avrupa düzeyinde neler olup bittiğine dair daha fazla bilgi vermekte ve ulusal çıkarları her zaman koruyarak Avrupa'ya dünyada daha net, daha güçlü söz hakkı sağlamaktadır.
5. Dünyanın her yerinde olduğu gibi Avrupa da, 21. yüzyılda, ekonomik kriz, iklim değişikliği, sürdürülebilir kalkınma, enerji güvencesi, uluslararası sınır ötesi suçlarla mücadele, çözümlenmemiş ihtilaflar vb. gibi büyük güçlüklerle karşı karşıya kalmaktadır. Mevcut antlaşmaların Avrupa Birliği'ne bu değişimlerin üstesinden gelmek için ihtiyaç duyduğu araçları sağlamadığı kabul edilmiştir. 21. yüzyılda Birliğin işini mümkün olduğunca etkin ve verimli bir şekilde yapmasını sağlamak için çalışma yöntemlerini geliştirmektedir. Avrupa Parlamentosu'nun rolünü güçlendirmekte ve ulusal parlamentolara yeni yetkiler vermektedir. Avrupa düzeyinde karar almayı daha etkin kılmakta ve AB'nin dünyada tek ağızdan konuşmasına yardımcı olmaktadır. Özellikle hassas alanlarda her bir üye devletin haklarını koruyarak, ivedi meseleleri ele almak için yeni tedbirler getirmektedir.
6. Lizbon Antlaşması Avrupa Birliği'nin amaçlarını ve barış, demokrasi, insan haklarına saygı, adalet, eşitlik, hukukun egemenliği ve sürdürülebilirlik değerlerini net bir şekilde belirlemektedir. Lizbon Antlaşması Avrupa Birliği'nin insanlara iç sınırlar olmadan bir özgürlük, güvence ve adalet alanı sunması; yüksek düzeyde çevre koruması ile birlikte tam istihdamı ve sosyal gelişmeyi amaçlayarak, Avrupa'nın dengeli ekonomik büyümeye ve fiyat istikrarına, rekabetin çok olduğu sosyal piyasa ekonomisine dayalı sürdürülebilir kalkınması için çalışması; sosyal dışlanma ve ayrımcılıkla mücadele etmesi ve sosyal adaleti ve korumayı teşvik etmesi; ekonomik, sosyal ve bölgesel bütünleşmeyi ve üye devletler arasındaki dayanışmayı artırması; para birimi olan Euro ile ekonomik ve parasal birliğe bağlı kalması; geniş dünyada Avrupa Birliği değerlerini idame ettirmesi ve geliştirmesi ve dünya

barışına, güvenliğine, sürdürülebilir kalkınmasına, halklar arası dayanışma ve saygıya, serbest ve adil ticarete ve yoksulluğun ortadan kaldırılmasına katkıda bulunması; insan haklarının, özellikle de çocuk haklarının korunmasına aynı zamanda da, Birleşmiş Milletler Sözleşmesi ilkelerine saygı da dahil uluslararası hukuka tam uyulması ve geliştirilmesine katkı sağlaması taahhüdünde bulunmaktadır. Lizbon Antlaşması, birkaç yeni politika alanında AB'nin uluslararası sınır ötesi suçlar, yasadışı göç, kadın ve çocuk, ilaç ve silah kaçakçılığı ile mücadele etme kabiliyetini güçlendiren önemli hükümler içermektedir. Diğer iki alan günümüz dünyasının özellikle iklim değişikliği ve enerji güvencesi konuları ile alakalıdır.

7. Lizbon Antlaşmasının en önemli amaçlarından bir tanesi AB kuruluşlarını modernize ederek daha demokratik hale getirmek ve yetkilerini güçlendirmektir. Lizbon Antlaşması AB'nin, halen üç ana organa – Avrupa Parlamentosu, Konsey ve Avrupa Komisyonu – dayalı kurumsal yapısını temelinde değiştirmez. Bununla birlikte, bunları daha etkili, tutarlı ve şeffaf hale getirmek için, hepsi de Avrupa vatandaşlarına daha iyi hizmet etmeyi amaçlayan birkaç yeni unsur getirmektedir.
8. Avrupa Parlamentosu Avrupa Birliği'nin tek doğrudan seçilen organıdır. Avrupa Parlamentosu Üyeleri (MEP) vatandaşlar adına 27 AB Üye Devletini temsil eder. Vatandaşlarının gündelik hayatları üzerinde etkisi olan mevzuat tasarısında etkin bir rol oynar. Antlaşma, Avrupa Parlamentosu'nun kararları Bakanlar Kurulu ile birlikte aldığı alanların sayısını artırmaktadır. Bu da MEP'lerin çok daha çeşitli konularda çok daha fazla söz sahibi olması anlamına gelmektedir. Parlamento ve Bakanlar Kurulu arasında ortak karar olarak bilinen bu yetki paylaşımı olağan yasama prosedürü haline gelecektir. Avrupa Parlamentosu ve ulusal parlamentoların rolünün güçlendirilmesi ile vatandaşların kendi seslerini duyurabilmeleri ve Avrupa düzeyinde ve ulusal düzeyde kimin ne yaptığı konusunda daha net bir kanıya sahip olmaları için daha fazla olanaklar sunar. Avrupa Parlamentosu'nun güçlendirilmiş rolü: doğrudan AB vatandaşları tarafından seçilen Avrupa Parlamentosu'na AB mevzuatı, AB bütçesi ve uluslararası anlaşmalar hususunda önemli yeni yetkiler verilir. Ayrıca olağan yasama prosedürüne tabi alanlardaki tüm anlaşmalar için, Lizbon Antlaşması çerçevesinde Avrupa Parlamentosu'nun muvafakati gereklidir.
9. Ulusal parlamentolar AB'nin resmi kurumsal yapısının bir parçası olmasa da AB'nin işleyişinde çok önemli oynarlar. Antlaşma ulusal parlamentoların rolünü tanır ve güçlendirir. Örneğin, eğer bir yasama inisiyatifinin yerel, bölgesel veya ulusal düzeyde alınması gerektiği konusunda ikna olan ulusal parlamento sayısı yetersiz olursa Komisyon ya bunu geri çekmek ya da inisiyatifin, yetki ikamesi ilkesini ihlal ettiğine neden inanmadığına dair net bir gerekçe göstermek zorundadır. Ulusal parlamentolar AB karar verme sürecine direkt katılım açısından kendi ülkelerinde daha büyük fırsatlara sahip olacaklardır. Her bir üye devletin ulusal parlamentolarına, AB kanunları çıkarılmadan önce bunların incelenmesinde daha büyük bir rol verilmektedir. Yeni bir erken uyarı sistemi de ulusal parlamentolara kanun tasarıları hakkında söz sahibi olma ve AB'nin, en iyi ulusal, bölgesel veya yerel düzeyde ele alınabilecek hususlara karışarak yetkisini aşmamasını sağlama hakkını vermektedir. Avrupa Parlamentosu'nun rolünün güçlendirilmesi ile birlikte Birliğin işleyişinde demokrasiyi geliştirecek ve yasallığı artıracaktır. Ulusal parlamentolar, yetki ikamesini, özgürlük, güvence ve adalet alanındaki politikanın değerlendirilmesi mekanizmalarını, anlaşmaların yeniden düzenlenmesi prosedürlerini takip etme yolu olan bilgi edinme hakkına sahiptirler.

10. Bu gelişmeler, daha da pekiştirilmiş bölgesel işbirliği ihtiyacının altını çizerek etkileşim modelleri için yeni şartlar ve fırsatlar sunmaktadır. KEİ devletleri AB ile ilişkileri açısından çeşitli safhalarda bulunmaktadır. *Bulgaristan*, *Yunanistan* ve *Romanya* AB'ye tam üye devletlerdir; *Türkiye*, Avrupa Birliği Devlet ve Hükümet Başkanlarının 16-17 Aralık 2004 tarihli Brüksel Zirvesinde aldığı karar doğrultusunda 3 Ekim 2005 tarihinde yapılan Hükümetlerarası Konferans (HAK) ile resmen AB'ye katılım müzakerelerine başlamıştır; *Arnavutluk* ve *Sırbistan* 2003 Selanik Avrupa Konseyi sonrasında AB'ye giriş için potansiyel aday ülkeler olup AB ile İstikrar ve Ortaklık Anlaşması (SAA)'na sahiptirler; Avrupa Birliği *Ermenistan*, *Azerbaycan*, *Gürcistan* ve *Moldova* ilişkileri Ortaklık ve İşbirliği Anlaşmaları ile düzenlenmekte olup Avrupa Komşuluk Politikası (ENP)'nin parçasıdır; *Rusya*'nın AB ile işbirliği, 2008 senesinde AB-Rusya Zirvesi Yeni AB-Rusya anlaşması üzerinde, mevcut Ortaklık ve İşbirliği Anlaşmasını güncellemesi ve değiştirmesi gereken müzakereler başlatmış olsa da, öncelikli konuları kapsayan “ortak alanlar” a dayalıdır. *Ukrayna* ise Avrupa Komşuluk Politikası (ENP) çerçevesinde öncelikli ortak ülkedir. 2008 Paris Zirvesi'nde, bir AB-Ukrayna Ortaklık Anlaşması üzerinde müzakereler başlatmak için, PCA'ya halef olacak bir anlaşmaya varılmış olsa da, Ortaklık ve İşbirliği Anlaşması (PCA) AB ve Ukrayna arasındaki işbirliği için kapsamlı bir çerçeve oluşturmaktadır.
11. İlgili ulusal toplumların özüne bakıldığında ve yasama organlarının bölgesel işbirliğini teşvik etmede ve güçlendirmedeki rolü dikkate alındığında parlamenter sistemin ve siyasi boyutun genişletilmesi önemli olmaktadır. Ulusal parlamentolar ve bölgesel parlamento organları, bölgedeki mevkidaşları ile daha yoğun işbirliği suretiyle ve bunun da ötesinde gerekli halk desteğini seferber ederek, ilgili parlamentolar ve parlamenterler arasında güçlü bağlar oluşturarak parlamenter diplomasi yürütmede daha etkili olmak zorundadır.
12. KEİ üyesi devletlerin ulusal parlamentoları ve aynı zamanda bizzat Parlamenter Asamble Avrupa normlarının, standartlarının, ilkelerinin geliştirilmesini ve paylaşılmasını sağlamak, böylece de Karadeniz bölgesindeki halkların barış ve refah içinde yaşamasını ve bir ortak Avrupa alanına entegrasyonu güvence altına almak için her çabayı göstermektedir. Bu açıdan parlamenter asamblelerin ve parlamenterlerin uluslararası parlamento toplantılarına katılımının rolü ortak gayelerin yükseltilmesinin etkin bir mekanizması olarak artmakta ve temel güçlükleri ele almaktadır. KEİPA üyesi bu a parlamentolar arasındaki ikili ilişkiler ve etkileşimin ve aynı zamanda da parlamentolar arası kuruluşlarla ortaklığın bu bağlamda müşterek politikalar geliştirmede çok büyük katkısı olmaktadır.
13. “Bir Karadeniz Bölgesel Politika Yaklaşımı”¹ hakkındaki Avrupa Parlamentosu Kararı Avrupa Parlamentosu ve KEİ Parlamenter Asamblesi arasındaki mevcut ilişkileri dikkate almakta ve “Avrupa Parlamentosu ve Karadeniz ülkeleri parlamentoları arasındaki işbirliğinin parlamenter boyutunun daha fazla teşvik edilmesinin önemli olduğunu kabul etmektedir”.
14. KEİ üyesi devletlerin ulusal parlamentoları ile Avrupa Parlamentosu arasındaki işbirliği üye ve üye olmayan ülkeler için tasarlanan farklı işbirliği formatları çerçevesinde yoğun bir biçimde gelişmektedir. AP ile AB üyesi ülkelerin – *Bulgaristan*, *Yunanistan*, *Romanya* – ulusal parlamentoları arasındaki işbirliği formatı AP Usul Kurallarının ilgili hükümleri ile düzenlenmektedir.

¹ *Bir Karadeniz Bölgesel Politika Yaklaşımı hakkındaki Avrupa Parlamentosu kararı* , Strazburg, 17 Ocak 2008 (P6_TA(2008)0017)

15. Avrupa Parlamentosu düzenli toplantılar vasıtasıyla AB üyesi devletlerin ulusal parlamentoları ile yakın ilişkiler idame ettirmeye büyük önem vermekte ve Avrupa Birliği düzeyindeki kararlara demokratik kontrol ve hesap verebilirlik getirerek ve karar alma sürecinde daha fazla şeffaflık ve açıklık sağlayarak Avrupa Birliği'nin parlamenter boyutunu güçlendirmeyi amaçlamaktadır. Avrupa Parlamentosu'nun ve ulusal parlamentoların sorumluluklarının tamamlayıcı niteliğine dayalı olarak Avrupa Parlamentosu'nun amacı, daha fazla parlamenter hesap verebilirliği ve şeffaflığı teşvik etmek ve Ulusal Parlamentolarla ilişkilerini etkili bir biçimde yürütmek için örtüşen ağlar geliştirmektir. Avrupa Parlamentosu, yetki ikamesi kontrolü çerçevesinde, Avrupa perspektifini ve AB mevzuatı ve kararlarının uygunluğunu tebliğ etme ve geliştirme görevine sahiptir. Avrupa Parlamentosu ve ulusal parlamentolar arasındaki ilişkiler, karşılıklı ziyaretleri ve delegasyonları, Avrupa Parlamentosu ve münferit ulusal parlamentoların mevkidaş komisyonları arasındaki ikili toplantıları, Avrupa Parlamentosu ve tüm ulusal parlamentolardaki bu komisyonlar arasında çok taraflı toplantıları, Avrupa Parlamentosu Anayasal İşler Komisyonu ve ulusal parlamentoların delegasyonları arasında periyodik toplantıları vb. içermektedir. *Başkanlık Divanı* üye devletlerin ulusal parlamentoları ile ilişkilerden sorumludur. Avrupa Parlamentosu, üye devletlerin ulusal parlamentolarını faaliyetleri konusunda düzenli olarak bilgilendirmektedir. Bazı komisyonlar yeni Komisyon yasama tekliflerini görüşmek için ulusal parlamentoların üyelerini toplantılarında düzenli olarak ziyaret etmektedir. *Avrupa İşleri Komisyonları Konferansı (COSAC)* Avrupa Parlamentosu temsilcilerinden ve üye devletlerin ulusal parlamentolarında Avrupa işleri ile ilgilenen komisyonların temsilcilerinden oluşur. Yılda iki kez toplanır. Üye Devletlerin ulusal parlamentolarının her birinden altı temsilci ve ulusal parlamentolarla ilişkilerden sorumlu iki Başkan Yardımcısı da dahil altı Avrupa Parlamentosu Üyesinden oluşur. *Parlamento Araştırma ve Dokümantasyon Avrupa Merkezi (ECPRD)* Avrupa Parlamentosu ve ulusal parlamentoların ortak menfaatini ilgilendiren konularda bilgi, fikir ve tecrübe alışverişini teşvik eder; üye parlamentoların araştırma ve dokümantasyon departmanları arasında tüm bilgi alanlarında mevcut yakın işbirliğini güçlendirir; parlamentoların araştırma departmanları tarafından yürütülen çalışmaların karşılıklı alışverişini ve dağıtımını gerçekleştirir.
16. Avrupa Parlamentosu üye olmayan devletlerle etkileşim hususunda, uluslararası temasları ikame ettiren ve geliştiren AP delegasyonları modelini uygular. Buna göre, delegasyon faaliyetleri, bir yandan Avrupa Birliği ortakları olan devletlerin parlamentoları ile temasları idame ettirmeyi ve geliştirmeyi amaçlarken diğer yandan da Avrupa Birliği'nin dayandırıldığı müşterek değerlerin – hürriyet, demokrasi, insan haklarına saygı, temel özgürlükler ve hukukun egemenliği ilkeleri – üçüncü ülkelerde geliştirilmesine katkıda bulunur. AP'nin uluslararası temasları uluslararası ilişkilerin parlamenter boyutunu geliştirmeyi amaçlar.
17. Türkiye Ortak Parlamenter Komisyonu AB ile bu aday ülke arasında, siyasi öncelikleri veya meseleleri, AB üyeliği açısından idari kapasiteyi, sosyal durumu, çevresel konuları, idari reformları ve ayrıca AB'nin genişleme süreci ve anayasal gelişimindeki ilerlemeleri müzakere eden yapılandırılmış siyasi diyalogun ayrılmaz bir parçasıdır. AB- Türkiye Karma Parlamento Komisyonu (JPC) AP delegasyonu, Ortaklık Anlaşması (1963 Ankara Anlaşması), Ek Protokol (1970 Gümrük Birliği Protokolü) ve hem Avrupa Parlamentosu hem de Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) tarafından çıkarılan birkaç parlamento kararına dayalı olarak görevini icra eder. AB-Türkiye JPC'si eşit sayıda Avrupa Parlamentosu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Üyesi'nden oluşur. Genel olarak yılda iki kez, dönüşümlü

olarak Türkiye’de veya Avrupa Parlamentosu’nun çalışma yerlerinden birinde toplanır. JPC, Türkiye ile katılım müzakerelerinin başlatılmasından itibaren AB ve Türkiye arasındaki ilişkiler hususunda görüşmeler düzenlemekte, katılım müzakerelerinin gidişatını takip etmektedir.

18. AB ile geniş Karadeniz bölgesinin AB üyesi olmayan ülkeleri arasındaki parlamenter diyalog esasen, Avrupa Parlamentosu ve Ermenistan, Azerbaycan, Gürcistan, Moldova, Rusya ve Ukrayna parlamentoları arasında kurulan Parlamenter İşbirliği Komisyonları (PCC’ler) düzeyinde gerçekleştirilmekte olup esas amacı anlaşmaların uygulanması üzerinde parlamenter denetim sağlamak ve birbirlerini karşılıklı olarak ilgilendiren meselelerin tartışıldığı bir açık oturum gerçekleştirmektir.
19. Avrupa Parlamentosu ile Güney Kafkas cumhuriyetleri – *Ermenistan, Azerbaycan ve Gürcistan* – parlamentoları arasındaki ilişkiler AB-Ermenistan, AB-Azerbaycan ve AB-Gürcistan Parlamenter İşbirliği Komisyonları (PCC’ler) Delegasyonu çerçevesinde yürütülmektedir. PCC Üyeleri, İşbirliği Konseyi ve Komisyondan (yürütme) çıkan sonuçlar hakkında bilgilendirilmekte ve görüşlerini İşbirliği Komisyonu’na, ortak ülkelerin yetkili makamlarına, Avrupa Komisyonuna ve Konsey’e yönelik tavsiye kararları şeklinde bildirebilmektedir. AB-Ermenistan, AB-Azerbaycan ve AB-Gürcistan PCC’leri Avrupa Parlamentosu Delegasyonu 18 üyeden ve 13 vekilden oluşur. Bir tanesi Avrupa Parlamentosunun çalışma yerlerinden birinde diğeri ise ilgili ülkelerde olmak üzere yılda iki toplantı yaparlar. Avrupa Parlamentosu’nun bu bölge ile olan ilgisinin artırılması hakkında tahminde bulunabiliriz. 2010 yılının Mayıs ayında Avrupa Parlamentosu AB’nin Güney Kafkasya stratejisinin hazırlanması gerektiğine dair karar² almıştır ve bu kararın AB ile Güney Kafkasya ülkeleri arasındaki var olan işbirliğinin daha da pekiştirilmesine yardımcı olacağına inanmaktayız.
20. *AB-Moldova* Parlamenter İşbirliği Komisyonunun (PCC) görevi AB ile Moldova Cumhuriyeti arasındaki ilişkilerin tüm yönlerini ele almaktır. Tarafları karşılıklı olarak ilgilendiren hususlarda tartışmaların yapıldığı bir açık oturumdur. Bir tanesi Avrupa Parlamentosunun çalışma yerlerinden birinde diğeri de Kişinev’de olmak üzere yılda iki kez toplanır. AB-Moldova PCC’si eşit sayıda Avrupa Parlamentosu Üyesinden ve Moldova Parlamentosu Üyesinden oluşur. PCC, görüşlerini İşbirliği Konseyine, Avrupa Komisyonuna ve Moldova yetkili makamlarına yönelik tavsiye kararları şeklinde bildirir.
21. *AB-Rusya* Parlamenter İşbirliği Komisyonu Avrupa Parlamentosu delegasyonu, siyasi ve ekonomik işbirliğinin geliştirilmesi ve iki parlamenter kuruluş arasındaki diyalogların devamı için bir platform vazifesi görür. AB-Rusya PCC’si eşit sayıda Avrupa Parlamentosu Üyesi ve iki Rusya Federasyonu Ulusal Meclisi dairesi – State Duma ve Federasyon Konseyi - Üyelerinden oluşur. PCC yılda bir ya da iki kez, Avrupa Parlamentosu’nun çalışma yerlerinden birinde toplanır ve ayrıca Rusya Federasyonu’nun farklı yerlerinde düzenli Çalışma Grubu toplantıları yapar. PCC, PCA’da belirlenen amaçların yerine getirilmesini takip eder ve görüşür. Ayrıca tarafları karşılıklı olarak ilgilendiren konularda Rusya siyasi liderlerinin, Federal Asamble üyelerinin, hükümet üyelerinin ve sivil toplum temsilcilerinin de katılımı ile bir müzakere ve diyalog forumu vazifesi görür.

² *Avrupa Birliği’nin Güney Kafkasya stratejisinin hazırlanması gerektiğine dair Avrupa Parlamentosu kararı , Strazburg, 20 Mayıs 2010 (P7_TA(2010)0193)*

22. *AB-Ukrayna* Parlamenter İşbirliği Komisyonu Avrupa Parlamentosu delegasyonu iki taraf arasında siyasi ve ekonomik işbirliğinin geliştirilmesi çerçevesinde faaliyet gösterir. AB-Ukrayna PCC’i eşit sayıda Avrupa Parlamentosu ve Ukrayna Verkhovna Rada Üyesi’nden oluşur. İkili ilişkilerin stratejik önemini altını çizen PCC yılda iki kez dönüşümlü olarak Avrupa Parlamentosunun çalışma yerlerinden birinde ve Ukrayna’da toplanır. Delegasyon, PCC toplantılarına ek olarak, AB-Ukrayna ilişkilerindeki önemli gelişmeleri görüşmek ve Ukrayna siyasi liderleri ile görüş alışverişinde bulunmak için düzenli toplantılar gerçekleştirir.
23. Arnavutluk ve Sırbistan ile ilişkiler, Güney Doğu Avrupa (DSEE) ülkeleri ile demokratik gelişme konularına, ekonomik, idari ve adli reformlara, hukuk egemenliği, yasadışı göç, istikrar ve güvence meseleleri vb hususlara odaklı ilişkiler Delegasyonu kapsamında yürütülmektedir. Şu anda Arnavutluk ve Sırbistan ile olan parlamentolar arası ilişkiler yıllık bazda yürütülür.
24. Avrupa Birliği 2008 senesinde, Avrupa Birliği’nin doğu sınırına komşu olan altı eski Sovyetler Birliği cumhuriyeti (Ermenistan, Azerbaycan, Beyaz Rusya, Gürcistan, Moldova ve Ukrayna) ile stratejik işbirliğini artırmak için prensipte karar aldı. 7 Mayıs 2009 tarihinde Prag’da yapılan Doğu Ortaklığı girişimi Zirvesi, “Avrupa Birliği ve ortak ülkelerin parlamenterlerini, Avrupa Parlamentosunun bir AB-Doğu Komşuları Parlamenter Asamblesi (EURO-NEST PA) kurma teklifi ile ilgili fikirler ortaya koymaya” davet eden Prag Doğu Ortaklığı Zirvesi Ortak Sonuç Bildirgesini kabul etti. EURONEST, Avrupa Parlamentosundan 60 Üye ve altı ülkenin her birinden 10 üye olmak üzere 120 Üyeden oluşacaktır. EURONEST çok taraflı Parlamenter Asamble AP Delegasyonu, Avrupa Parlamentosunun kararı ile 6 Mayıs 2009 tarihinde oluşturuldu. EURONEST, istikrar, demokrasi, yasaların ve standartların birbirine yakınlaştırılması, ticaret, enerji, insan insana temaslar ve diğer pek çokları gibi ortak ilgi alanlarında Doğu ortaklarının kendi aralarında ve MEP’lerle Doğu ortak ülkelerinin homologları arasında çok taraflı parlamenter diyalog ve alışveriş kuruluşu olacaktır. AP Delegasyonu tarafından yürütülen hazırlık çalışması gelecekteki Asamble için çalışma usullerinin ve usul kurallarının görüşülmesini ve daha da detaylandırılmasını içerir. Böyle bir hazırlık toplantısının sonucusu 10 Haziran 2010 tarihinde Brüksel’de yapıldı.
25. KEİPA ve Avrupa Parlamentosu arasındaki işbirliği, iki yapı arasında sürdürülen siyasi diyalog ve bilgi alışverişi sayesinde 2000’den bu yana dinamik olarak gelişmektedir. Asamble delegasyonları pek çok kez Avrupa Parlamentosu’nun Brüksel’deki merkezine ziyaretlerde bulunmuş olup Avrupa Parlamentosu’nun KEİPA ile olan gözlemci statüsü, ona Asamble toplantılarına katılma ve görüş bildirme hakkı vermektedir.
26. 11 Nisan 2007 tarihli Tebliğinde³ bir Karadeniz Sinerjisi kavramı ortaya koyan Avrupa Komisyonu, Avrupa Parlamentosu ile KEİ Parlamenter Asamblesi arasında zaten mevcut olan yararlı temasların avantajına işaret etmiştir.
27. Mart 2002’de üst düzey KEİPA delegasyonu Avrupa Parlamentosu’nu ziyaret ederek KEİPA ile Avrupa Parlamentosu arasında daimi kurumsallaşmış yapı geliştirme olanaklarını görüştü.

³ Komisyonun Konsey’e ve Avrupa Parlamentosu’na Tebliği “Karadeniz Sinerjisi – Yeni bir Bölgesel İşbirliği İnisiyatifi (Brüksel, 11.04.2007 COM(2007)160 final)

Daha sonra AP-KEİPA işbirliği tesisinin sadece iki Asamble için değil aynı zamanda hükümetler arası düzeyde etkileşim geliştirmek için de faydalı olacağına karar verildi. Avrupa Parlamentosu, AP-KEİPA işbirliğini sağlam bir temele dayandırmak için daimi bir kurumsallaşmış yapı oluşturma fikrini destekledi ve Yunanistan Cumhuriyeti'nin bu süreçteki rolüne işaret etti.

28. Mayıs 2003'te KEİPA temsilcileri Avrupa Parlamentosu'na başka bir çalışma ziyaretinde daha bulundu. AP Başkan Yardımcısı Sn. Imbeni ile yapılan toplantıda, Asamble'nin ulusal parlamentolarla çalışmada Avrupa Parlamentosu'nun tecrübelerinden faydalanma yönündeki ilgisi vurgulandı. Taraflar, bilgi alışverişini, birbirlerinin toplantılarına katılımı, parlamenterlerin Avrupa Parlamentosu'na ziyaretlerini ve KEİPA Sekretarya personeli ve KEİPA üyesi ülkelerin ulusal parlamentolarının personelleri için eğitim programlarını kapsayabilecek yapılandırılmış ve programlı bir KEİPA-AP işbirliği ihtiyacının bulunduğu konusunda mutabakat sağladılar.
29. Mayıs 2004'te KEİPA Başkanı özel temsilcisi ve Rusya KEİPA Delegasyonu Başkan Yardımcısı Sn. Konstantin Markelov Avrupa Parlamentosu liderleri ile istişareler gerçekleştirmek için bir çalışma ziyaretinde bulundu. Görüşmelerin ana konusu, KEİPA ve Avrupa Parlamentosu arasındaki etkileşimin örgütsel dayanağını güçlendirme yollarının ve imkanlarının değerlendirilmesi, devam eden Avrupa Birliği genişleme sürecine uygun olarak nitel açıdan yeni bir düzeye çıkarılması, AB'nin Karadeniz bölgesindeki gelişmelerde daha geniş yer almasının neticeleri ve her iki tarafın karşılıklı menfaati bağlamında parlamentolar arası işbirliğinin geliştirilmesi oldu.
30. Haziran 2004'te Saint-Petersburg'da gerçekleştirilen KEİPA 23üncü Genel Kurulu'nda KEİPA ve Avrupa Parlamentosu arasındaki işbirliği hususu görüşüldü. "KEİPA ve Avrupa Parlamentosu arasındaki İşbirliği Çerçevesi" hakkındaki 76/2004 sayılı Tavsiye Kararı kabul edildi.
31. Haziran 2005'teki 25inci Genel Kurul'un "Avrupa Birliği Genişlemesi ve Karadeniz Bölgesi: Yeni İşbirliği Modelleri" hakkındaki umumi müzakere görüşmeleri KEİ Yunanistan Başkanlığı (Ekim 2004 – Nisan 2005) tarafından "KEİ'yi AB'ye yakınlaştırmak" sloganı altında yürütülen çabaların ve Asamble faaliyetlerinin mantıksal bir devamı oldu.
32. İki örgüt arasındaki işbirliği konuları, Uluslararası Karadeniz Çalışmaları Merkezi'nin desteği ve Karadeniz Ekonomik İşbirliği Parlamenter Asamblesi'nin aktif katılımı ile KEİ Yunanistan Başkanlığı programı çerçevesi dahilinde Yunanistan Parlamentosu tarafından Nisan 2005'te Atina'da düzenlenen Parlamento Konferansında yapılan "Yeni Avrupa Mimarisi içinde Geniş Karadeniz Bölgesi" konulu görüşmeler çerçevesine dayandırıldı. Katılımcılar KEİPA'nın Avrupa Parlamentosu ile, tek parça modele dayalı daha kapsamlı etkileşim için mevcut işbirliği çerçevesinin geliştirilmesini amaçlayan ve KEİ'nin Avrupa Birliği tarafından hak ettiği şekilde tanınmasını ve KEİ ile AB arasındaki ilişkilerin kurumsallaştırılmasını isteyen daha derin bir işbirliğine ortam sağlama konusundaki büyüyen rolünü özellikle dikkat çektiler.
33. Kasım 2005'te Tiran'da gerçekleştirilen 26ıncı Oturumda "AB Genişlemesinin Kültürel, Eğitim ve Sosyal Yönleri: Karadeniz bölgesi için neticeleri" konusu görüşüldü ve bu konuda 86/2005 sayılı Tavsiye Kararı kabul edildi.

34. Şubat 2006'da Avrupa Parlamentosu Başkan Yardımcısı Sn. Miroslav Ouzky, AP çalışanlarının beraberinde KEİPA Uluslararası Sekreteryası'na bir çalışma ziyaretinde bulundu. Avrupa Birliğinin daha da genişlemesinde bir yere sahip olması muhtemel olan Karadeniz bölgesi devletlerine AB'nin verdiği önemi vurguladı. Ayrıca Avrupa Birliğinin, KEİ üyesi devletlerin çoğunluğunu içine alan Avrupa Komşuluk Politikası'nda aksettirilmiş olan, kendi olanaklarının ötesinde bir istikrarı, güvenceyi ve sürdürülebilir kalkınmayı teşvik etme sorumluluğunun bilincine vakıf olduğuna da işaret etti.
35. Şubat 2007'de KEİPA temsilciliği delegasyonu, KEİPA ve Avrupa Parlamentosu arasındaki işbirliğinin daha da geliştirilmesi çerçevesinde ve AP Dış İşleri Komisyonu'nun daveti üzerine, Avrupa Parlamentosu'na, KEİPA-AP işbirliğinin siyasi düzeyde de artırılması ihtiyacının vurgulandığı bir çalışma ziyaretinde bulundu.
36. Haziran 2007'de Varna'da yapılan KEİPA Genel Kurulu "AB genişlemesi Bağlamında KEİ Üyesi Devletlerle Ortaklık ve İşbirliği Anlaşmaları" hakkındaki Raporu ve Tavsiye Kararını kabul etti. Varna oturumundaki Umumi Müzakerenin ana konusu "Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü ve Avrupa Birliği: Yeni Avrupa-Karadeniz Ortaklığı" oldu. KEİPA ve Avrupa Parlamentosu arasında daha fazla işbirliği çerçevesinde ve KEİPA Başkanı ve Bulgaristan Cumhuriyeti Ulusal Meclis Başkanı Sn. Georgi Pirinski'nin daveti üzerine Avrupa Parlamentosu delegasyonu da Varna oturumunda hazır bulundu.
37. Haziran 2007'de Avrupa Parlamentosu delegasyonu ve KEİPA ulusal delegasyonları arasında bir dizi istişarede bulunuldu ve AP delegasyonu üyeleri Avrupa Birliği'nin Karadeniz Bölgesine olan artan ilgisini tekrar doğruladı. AP'deki ikinci büyük grup olan Sosyalist Grubun Karadeniz ülkeleri ile bağların genişletilmesi konusundaki inisiyatifinin ardından, AP'deki en büyük siyasi grup olan Avrupa Halk Partisi tarafından, bölge ile ilgili yeni bir inisiyatif değerlendirmeye alındı. Taraflar, Avrupa Parlamentosunda ilgili raporların hazırlanmasına katkıda bulunmak ve Karadeniz ülkeleri ile Avrupa Birliği arasında daha yakın bir etkileşimi teşvik etmek amacıyla siyasi istişarelerine devam etme kararı aldılar.
38. Aralık 2007'de KEİPA Genel Kurulu KEİPA ulusal delegasyonlarının "KEİ Üyesi Devletlerin Ulusal Parlamentolarının AB sürecindeki Rolü" hakkındaki raporları değerlendirdi ve 8 Kasım 2007'de Atina'da yapılan "Avrupa Birliği ve Karadeniz Bölgesi arasında Yeni İlişkilerin Şekillendirilmesinde Parlamentoların Rolü" konulu KEİPA-ICBSS müşterek Seminerinin sonuçlarını değerlendirdi.
39. Ekim 2008'de Avrupa Parlamentosu Başkan Yardımcısı Sn. Marek Siwiec KEİPA Uluslararası Sekreteryası'na bir çalışma ziyaretinde bulundu. Asamble'nin Avrupa Parlamentosu ile etkileşimin güçlendirilmesine hususi dikkat çektiği kendisine bildirildi. Kendisi de KEİPA'nın, KEİPA ve Avrupa Parlamentosu arasındaki etkileşimin artırılması amacıyla KEİPA ve Avrupa Parlamentosu İşbirliği Daimi Delegasyonu Görev Tanımı taslağı üzerindeki çalışmayı tamamladığını belirtti. Sn. Siwiec, AP'nin, KEİPA ile işbirliğinin ve Bölgedeki güven ve anlayışın güçlendirilmesine olan ilgisini vurguladı. Sn. Siwiec, Avrupa Parlamentosu ve KEİPA arasındaki ilişkilerin geliştirilmesinde sürekliliği sağlamanın önemini ve daha önce varılan anlaşmaların uyumlu şekilde uygulanması gerekliliğinin altını çizdi.

40. Kasım 2008’de KEİPA Daimi Komitesi KEİPA ve Avrupa Parlamentosu İşbirliği Daimi Delegasyonu Görev Tanımı’nı kabul etti ve delegasyonların temsilcilerini görevlendirmesi için tebliğ yayınladı.
41. Ekim 2009’da, KEİPA Hukuki ve Siyasi İşler Komisyonu Başkanı Sn. Mihail Yemelyanov, KEİPA faaliyetlerini Avrupa Parlamentosu’nun yeni liderlerine ve siyasi gruplarına tanıtmak ve KEİPA ile ilişkilerin kurumsallaştırılması hususunda karar alma sürecini hızlandırmak amacıyla Avrupa Parlamentosu’na bir çalışma ziyaretinde bulundu. Ziyaret programı, Avrupa Parlamentosu Başkan Yardımcısı Sn. Libor Rouček ve ana siyasi grupları temsil eden ve aynı zamanda AP Dış İşleri Komisyonunun da üyeleri olan MEP’lerle toplantılar öngördü. Taraflar ilişkilerde devamlılığı sağlamanın ve Avrupa Parlamentosu içerisinde mevcut işbirliği planları çerçevesinde uygun mekanizma bulunmasının önemini vurguladı. Ayrıca AP’nin Karadeniz bölgesine yönelik artan ilgisi ve bölgede ciddi anlamda faal bir parlamenter örgüt olan KEİPA ile işbirliğinin artırılması gerekliliği de vurgulandı. MEP’lerle KEİPA MP’leri arasında kişisel temasların tesis edilmesinin önemine de işaret edildi. Sn. Pascu (Sosyalistler ve Demokratlar Grubu), kalıcı bir işbirliği mekanizması oluşturulmasını da teşvik edebilecek, gayri resmi MEP’ler grubu “KEİPA dostları” nı bir araya getirme inisiyatifini önerdi. Avrupa Halk Partisi Grubu temsilcisi, Euronest Parlamenter Asamblesi Delegasyonu Başkan Yardımcısı Sn. Ungureanu ile yapılan toplantıda, Doğu Ortaklığının parlamenter boyutu inisiyatifine KEİPA’dan destek sağlanması konusu gündeme getirildi ve bu örgütte gözlemcilik hususunun değerlendirilmesi için teklifte bulunuldu. Sn. Kazak (Liberaller ve Demokratlar İttifak Grubu) KEİPA’nin geniş kapsamlı faaliyetlerinin altını çizerek, Bulgaristan Ombudsman (Kamu Denetçisi) Yardımcısı sıfatıyla, KEİPA tarafından düzenlenen KEİ üyesi devletler Ombudsmanlar Toplantısı’na katıldığını vurguladı. Avrupa Halk Partisi Grup Bürosu üyesi, Euronest Parlamenter Asamblesi Delegasyon Başkan Yardımcısı ve Dış İşleri Komisyonu üyesi Sn. Jacek Saryusz-Wolski ile yapılan toplantıda taraflar, Karadeniz bölgesinin AB için artan önemi ve KEİPA ile Avrupa Parlamentosu arasındaki işbirliğinin şu anki aşaması ve perspektifleri dahil bölgedeki pek çok güncel sorun konusunda görüş alışverişinde bulundu. Sn. Saryusz-Wolski Dış İşleri Komisyonu dahilinde Batı Balkanlar Çalışma Grubu modelinin izlenmesini ve Karadeniz bölgesi ile etkileşim için benzer bir çalışma grubunun oluşturulmasını önerdi.
42. Mart 2010’da, Avrupa Parlamentosu Başkan Yardımcısı Sn. Libor Rouček KEİPA Uluslararası Sekreteryası’na bir ziyarette bulundu. Kendisine Avrupa Parlamentosu ile İşbirliği Daimi Delegasyonu’nun kurulduğu bilgisi verildi. Genel Sekreter ayrıca, KEİPA ve Avrupa Parlamentosu arasındaki etkileşimi güçlendirmek üzere ilgili yapının Avrupa Parlamentosu içerisinde oluşturulması sürecinin hızlandırılması arzusunda olduklarını ifade etti. Sn. Rouček Avrupa Parlamentosu’nun KEİPA ile işbirliğini güçlendirme isteğinde olduğuna dikkat çekerek işbirliğinin güçlendirilmesinin ikili ilişkilerin artırılmasına olumlu yönde katkı sağlayacağını vurguladı, bununla birlikte bu işbirliğine yönelik ilgili yapının oluşturulması için Avrupa Parlamentosu’nun zamana ihtiyacı olacağı uyarısında bulundu. Dış İşleri Komisyonu çerçevesinde, farklı siyasi grupların temsilcilerinden oluşacak bir çalışma grubu oluşturma imkanı bulunduğunu vurguladı.
43. Avrupa Parlamentosu temsilcilerinin Asamble toplantılarına düzenli katılımı ve pek çok vesile ile KEİPA ve AP yetkilileri arasında gerçekleşen çeşitli toplantılardaki üst düzey diyalog çeşitli hususlarda istişareler ve işbirliği için bir çerçeve sağlamaktadır. AP ve

KEİPA'dan Parlamenteler pek çok fırsatta iki parlamenter yapı arasında bağların güçlendirilmesi, etkileşimin geliştirilmesi ve uygulanabilir temasların artırılması yollarını tartışmıştır.

44. Sekreteryaya düzeylerinde işbirliği, diyalogu ve uygulamalı etkileşimi artırır. KEİPA Uluslararası Sekreteryası yetkilileri, Avrupa Parlamentosu Sekreteryası Bölümünde, ulusal parlamentolarla ve parlamentolar arası asamblelerle ilişkilerden sorumlu mevkidaşları ile daimi işbirliği içersindedir.
45. Bununla birlikte, ilişkilerin uyumunu ve etkinliğini artırmak için bölgesel bağlamda siyasi işbirliğine ve bölgesel yaklaşımın getirebileceği yararlar daha çok önem verilmelidir. Karadeniz bölgesine bölgesel bir yaklaşımın geliştirilmesi bölgesel siyasi işbirliğinde uygulanabilir ikili ilişkiler vasıtasıyla desteklenmek ve tamamlanmak zorundadır. Asamble'nin ve ulusal parlamentoların Avrupa Parlamentosu ile aktif etkileşimi, hiç kuşkusuz KEİPA ve Avrupa Parlamentosu arasındaki ve aynı zamanda da KEİ ve AB arasındaki ilişkileri güçlendirme yönündeki ortak çabalara ve taahhütlere yapıcı katkıda bulunmanın yolunu açacaktır.
46. KEİ ise kendi adına, hem geniş Karadeniz bölgesi içersindeki bölgesel işbirliği açısından hem de AB ile etkileşimi açısından daha güçlü bir parlamenter boyuta sık sık değinmiştir. 'KEİ-AB Etkileşimi: KEİ Yaklaşımı' (İstanbul, 17 Ocak 2007) Belgesi işbirliğinin parlamenter düzeyinden bahseder, şöyle ki; "...Parlamentolar arası işbirliğinin özellikle yasal reform ve iyi yönetim gibi alanlardaki potansiyel etkisi göz önüne alındığında, Avrupa Parlamentosu ve Karadeniz Ekonomik İşbirliği Parlamenter Asamblesi (KEİPA) ve ilgili uzman Komisyonları arasındaki yapılandırılmış ve düzenli bir ilişki, anlamlı KEİ-AB etkileşimine güçlü bir parlamenter destek sağlayacaktır."

III. SONUÇ TESPİTLERİ

47. Karadeniz Ekonomik İşbirliği Parlamenter Asamblesi, KEİPA ve AP arasında yapıcı işbirliğinin geliştirilmesi için muhtemel yöntemleri daha da geliştirmek üzere Avrupa Parlamentosu ile yakın istişareler idame ettirmektedir.
48. Asamble yürütmekte olduğu faaliyetlerinin Avrupa Parlamentosu'nun geniş Karadeniz bölgesi konusundaki çalışmasını desteleyeceğine ve bir ölçüde de tamamlayacağına inanmaktadır. KEİPA kurumsallaştırılmış işbirliği çerçevesinin mevcut işbirliği sürecini daha da iyileştireceği ve çeşitlendireceği görüşünü paylaşmaktadır.
49. KEİPA bu amaçla, ellerinde bulunan ve uluslararası parlamenter diyalogu teşvik eden araçları kullanarak genel olarak paylaşılan amaçlar doğrultusunda şekillendirilmiş daha kapsamlı işbirliği çerçevesi oluşturmak üzere Avrupa Parlamentosu ile müşterek çabalarda bulunmayı istemektedir. Böyle bir işbirliği çerçevesi aynı zamanda mevkidaş komisyonlar düzeyinde toplantılar yapılması ve aynı zamanda da spesifik uzmanlık alanında müşterek projelerin ve programların başlatılması anlamına gelebilecektir.
50. Hiç şüphesiz ki Avrupa Parlamentosu üst düzey temsilcilerinin Asamble toplantılarına düzenli katılımı ve KEİPA ve AP yetkilileri arasındaki toplantılarda üst düzey diyalogun idame ettirilmesi iki parlamenter yapı arasındaki etkileşimi daha da artıracaktır.

51. KEİPA'nın bir KEİPA ve Avrupa Parlamentosu Daimi İşbirliği Delegasyonu'nu zaten oluşturduğu gerçeği göz önüne alındığında Avrupa Parlamentosu yeterli bir yapı oluşturma konusundaki karar alma sürecini hızlandırabilir. Aynı zamanda Asamble, ilgili kararın kabul edilmesini teşvik etmede bir avantaj olarak, Bulgaristan, Yunanistan ve Romanya ortak üyeliğinden, her iki örgüt içersinde, azami düzeyde yararlanmak zorundadır.
52. MEP'lerle KEİPA MEP'leri arasındaki kişisel temasların artırılmasının beraberinde iki örgüt arasındaki işbirliğinin daha da geliştirilmesi bölgedeki halkların arzusunun ziyadesiyle gerçekleşmesine imkan tanıyacak ve hususi faaliyet alanlarında müşterek çabalar üstlenmede sinerjiler sağlanmasına yardımcı olacaktır.
53. KEİPA ulusal parlamentolarının, parlamenter diploması ve diyalog ihtiyaçlarına cevap veren, birbirlerini karşılıklı olarak ilgilendiren meseleler konusundaki mevcut ikili ve çok taraflı müzakere çerçevelerinde Avrupa Parlamentosu ile işbirliklerini pekiştirmeleri eşit derecede önemlidir.
54. Bilgi ve dokümantasyon alışverişi suretiyle sekreteriyalar arası aktif etkileşimle tamamlanan ilişkilerin genişletilmesi KEİPA ve Avrupa Parlamentosu arasındaki işbirliğinin geliştirilmesi sürecine değer katacaktır.
55. KEİPA ve Avrupa Parlamentosu arasındaki işbirliği Karadeniz Ekonomik İşbirliği ortak amaçlarının gerçekleştirilmesi yararına geniş Karadeniz bölgesinde bölgeciliğin derinleştirilmesi yönünde yeni bir itici güç olacak ve AB ile KEİ arasında etkileşimi teşvik edecektir.
56. KEİ üyesi devletlerin parlamentoları ve parlamenterleri, tüm ülkelerin ve halkların güvenceden, istikrardan ve demokratik değerlerden yararlanmasını sağlamak için bölgede daha iyi bir gelecek inşa etmek, çağın getirdiği güçlüklerle karşı karşıya gelmek ve sürdürülebilir kalkınmayı teşvik etmek amacıyla uluslararası ortaklık geliştirmek için tüm potansiyellerini kullanmaya hazırdırlar.